

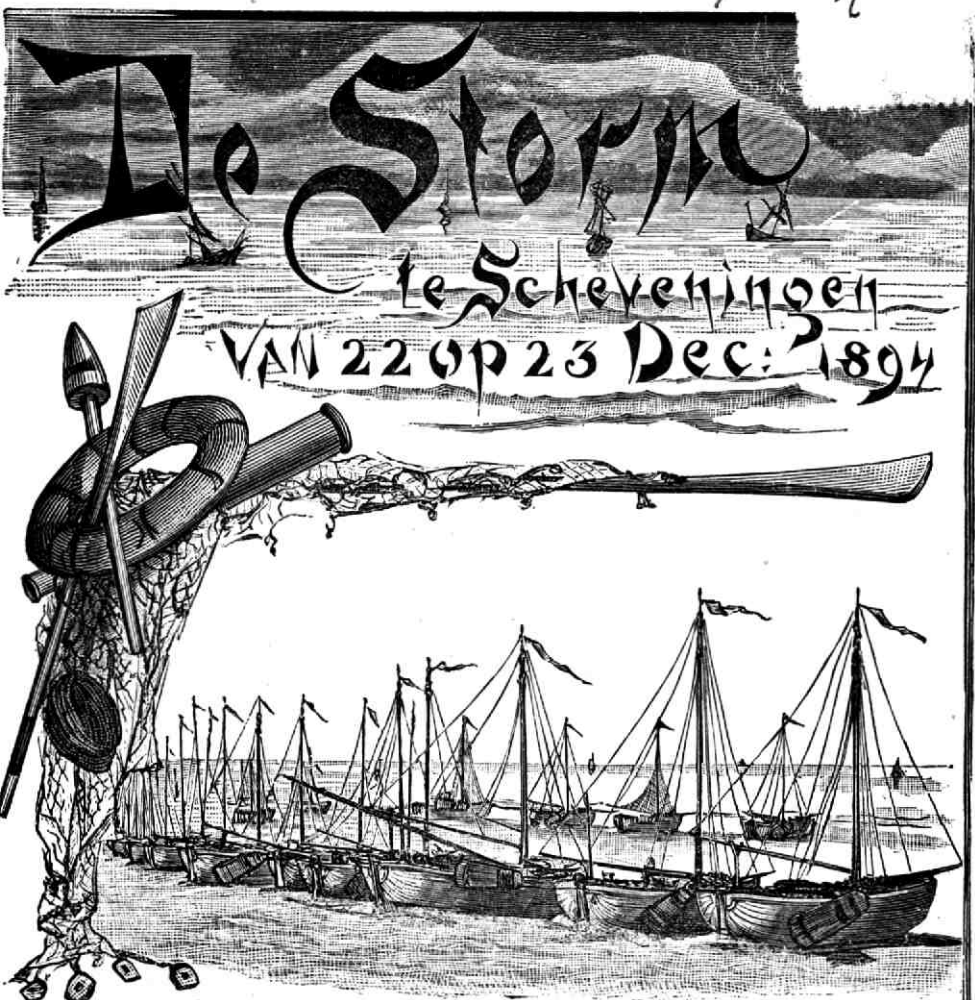

De storm te Scheveningen, van 22-23 December 1894 : gedichten

<https://hdl.handle.net/1874/234829>

mm 11450

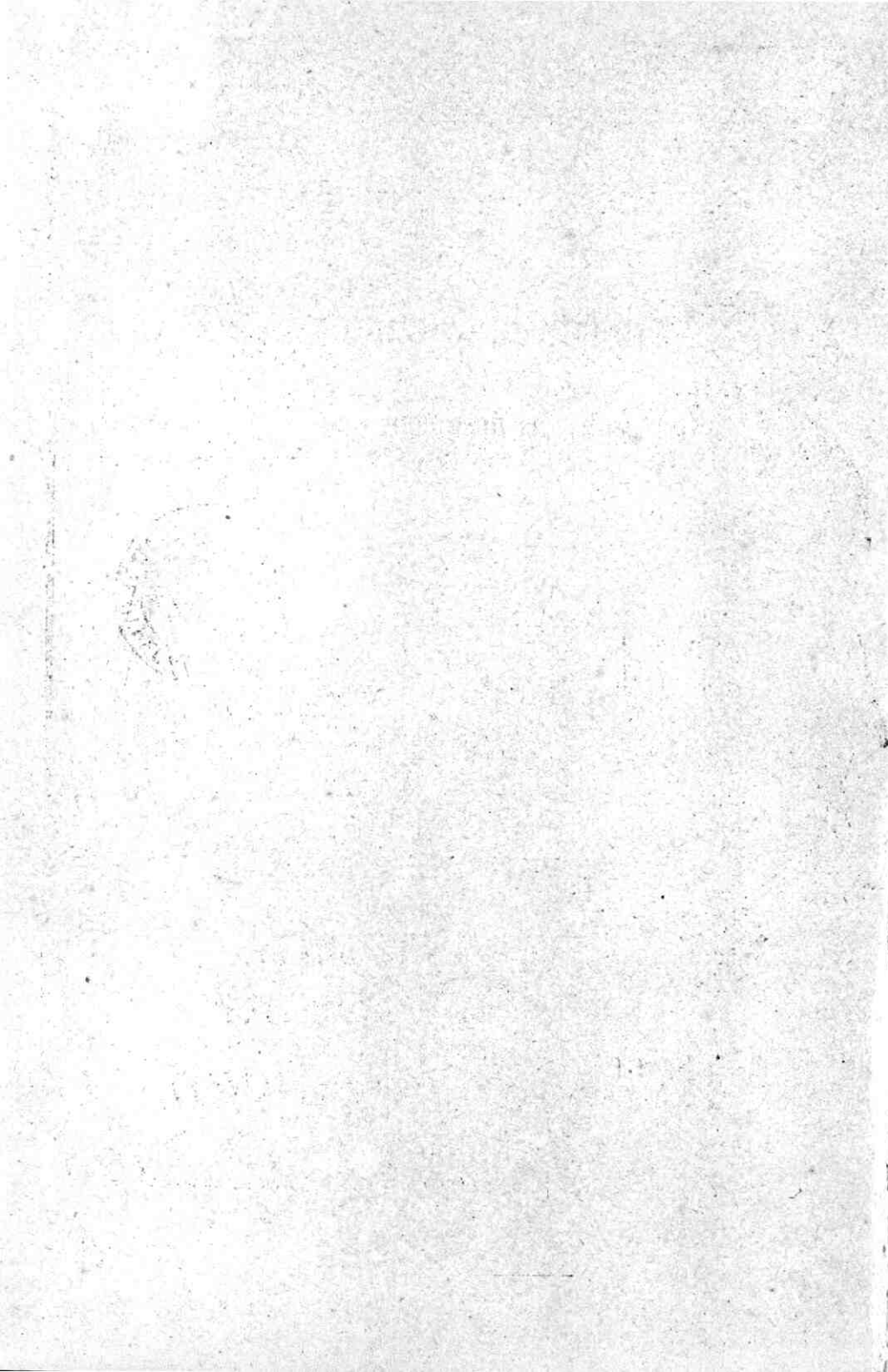
Br. 1895. III, 7

Gedichten van onzen
Volksdichter
H. G. van Leeuwen.

Ten voordeele der verongelukte Visschersvloot.

Uitgave: A. J. DIKSTRA & Co.,
's-Gravenhage.

De Storm te Scheveningen,

van 22—23 DECEMBER 1894.

Gedichten

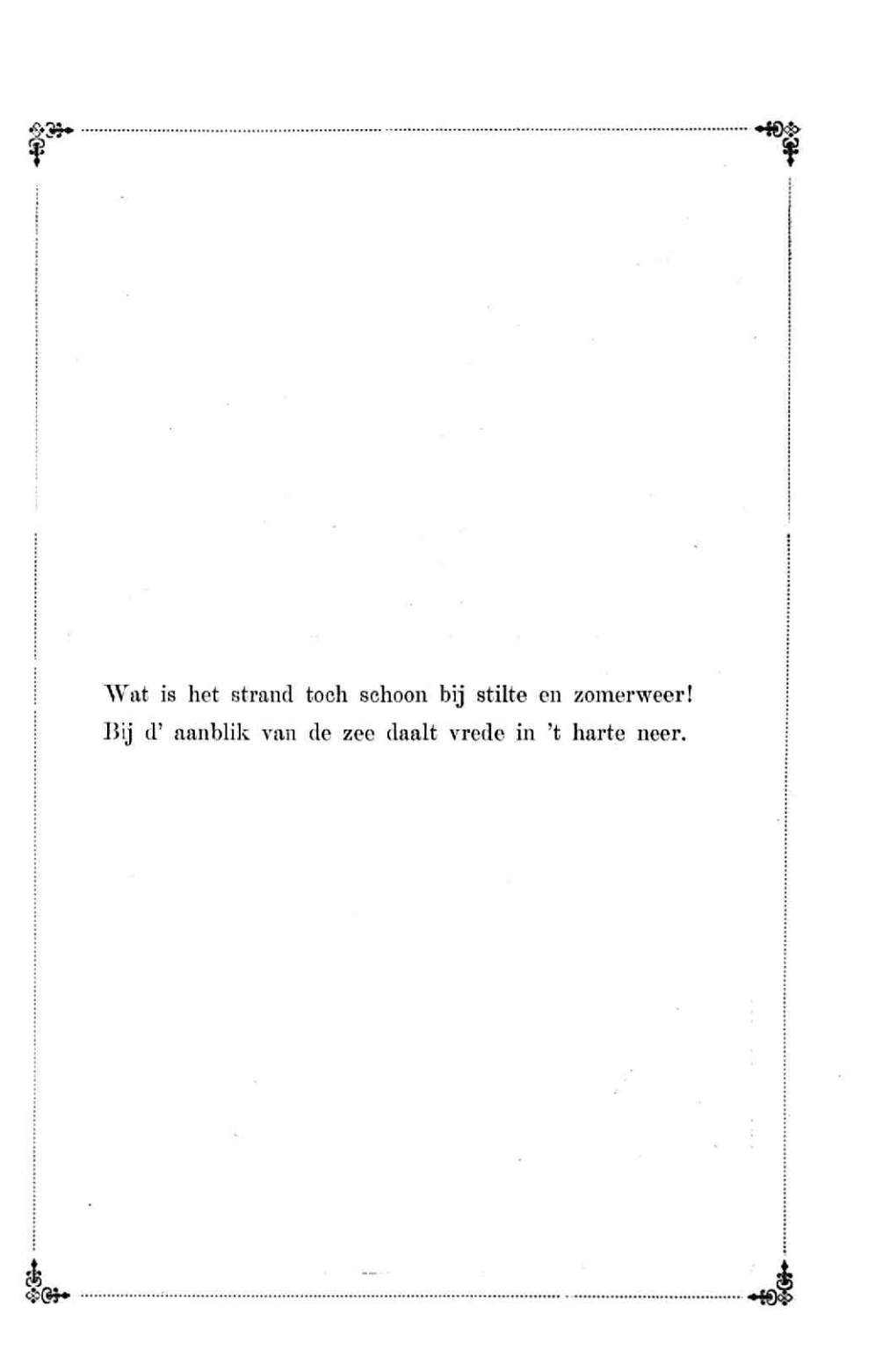
VAN

H. G. VAN LEEUWEN.

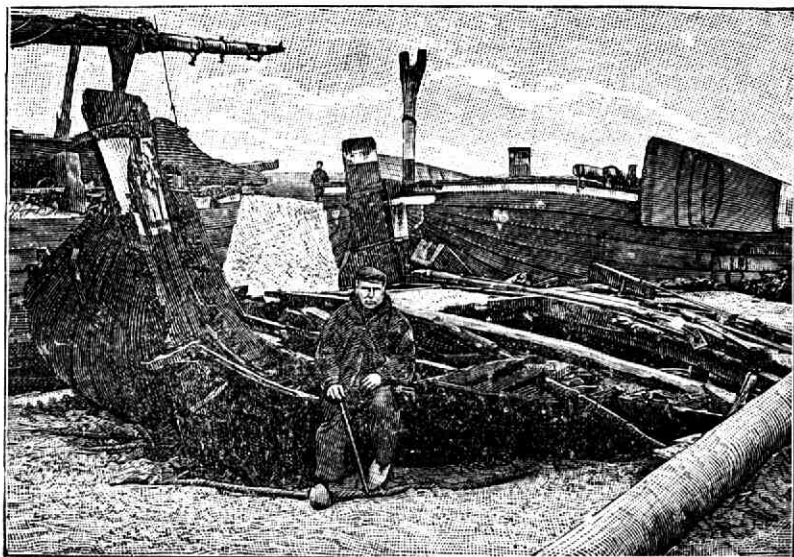

'S-GRAVENHAGE,
A. J. DIKSTRA & Co.
1895.

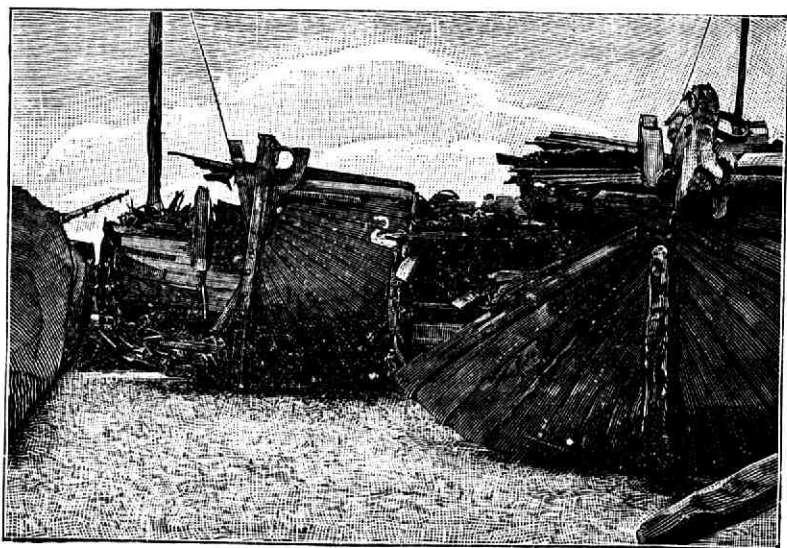

Wat is het strand toch schoon bij stilte en zomerweer!
Bij d' aanblik van de zee daalt vrede in 't harte neer.

Maar als de woeste storm de kusten soms belaagt,
 Met ongetemde kracht de golven strandwaarts jaagt,
 Dan voelt de mensch zich klein; en zijn afhank'lijk lot
 Brengt hem in zulk een nood vaak biddend tot zijn God.

NA DEN STORM.

24 December 1894.

De storm had uitgewoed ;
Ik ging naar Scheveningen
Den Zondag, daags daarna ;
Het was er droevig stil.
Men hoord' in straat of steeg
Geen enkel liedje zingen,
Wat op een visschersdorp
Al heel wat zeggen wil.
Vooral, als oud en jong
De winterrust komt smaken,
Omringd van vrouw en kroost
Of die hun dierbaar zijn.
Het schoone Christusfeest,
Waarnaar de visschers haken,
Is zomers reeds de hoop
Van allen, groot en klein.
Dan rust men korten tijd
Te midden van de zijnen,
En denkt m' aan geen gevaar :
De schepen zijn op 't strand ;
Men smaakt een zoet genot
Bij gade en lieve kleinen ;
Men is verheugd en blij
En juicht er hand aan hand.
Maar nu zong men er niet.
De vreugde was geweken.

Vernietigd tot één wrak

Waren op strand gezet.

Hoe klopte mij het hart

Bij 't geen ik moest aanschouwen:

Geheel de vloot vernield!

Het somber aangezicht

Der stoere visschersliên

En 't klagen hunner vrouwen,

Dat deed mij smart'lijk aan,

En 'k achtte 't nu mijn plicht

Als dichter, iets te doen

Om hunne smart te heelen,

En hoopte in dat uur

Dat allen, groot en klein

In 't dierbaar Vaderland

't Gevoelen zullen deelen,

Mijn pogen steunen, en

Mijn helpers zullen zijn.

Want Broeders, 't is zoo zoet,

Aan 'd armen wat te geven;

Het is de grootste plicht

Die Christus heeft geleerd.

Welaan, gij rijke liên,

Door zooveel pracht omgeven,

Door slechts een kleine gift

Dien Christus dan geëerd!

Als allen nu wat doen,

Dan kan men 't lot verzachten

Van 't arme visschersvolk.

Zoo wordt hun smart verlicht.

Brengt dan een steentje bij,

Gods zegen zal u wachten;

Den armen wel te doen

Is toch ons aller plicht!

STUURMAN JACOB

van de Reddingboot.

I.

Ziet gij die schoone, die ed'le figuur,
 Vergrijsd en gebruind op de baren?
 Wijdt hem Uw aandacht met mij in dit uur,
 Want ziet, uit zijn oog straalt het heilige vuur
 Van vertrouwen op God in gevaren.

Vol moed riep hij vaak zijne makkers bijeen,
 Als storm onze kusten belaagde,
 En denkend aan niets, dan aan *redden* alleen,
 Al spatte het schuim verwoed om hen heen,
 Niets hield ze terug, als stuurman ze vraagde.

Weerklonk zijn bevel, — komt mannen gaat meê,
 Men roept ons in nood van de baren,—
 Dan stak dra de boot ter redding in zee,
 En volgden zes mannen hun stuurman gedwee,
 Trotseerend den dood of gevaren.

II.

Maar thans bij 't ziekbed neêrgezeten,
 Van haar, die hij zoo teer bemint,
 Die treurt om het verloren kind,
 Dat zij maar nimmer kan vergeten,

Ook nu is Jacob's hart bezweken,
 Hij ziet zich weldra gansch alleen,
 Hij stort zijn ziel uit in gebeên,
 Zoo is de droeve dag verstreken.

Haar Jan was reeds als kind gaan varen,
 Diens schip op verre kust vergaan;
 Dat greep het moederharte aan,
 En deed haar oog zoo droevig staren.

't Is deze smart, waardoor de vrouwe
 Sinds lang op 't krankbed lag terneêr;
 Hij biedt haar troost, spreekt van den Heer,
 Het moederhart kwijnt weg in rouwe.

„Hij kan misschien nog wederkeeren,”
 Zegt hij, „och moeder, houdt maar moed,
 De Hemelvader is zoo goed,
 Hij kan uw smart in vreugd verkeeren.”

En vrees'lijk loeit de storm daar buiten,
 't Is een schrikkelijk dreigend weêr;
 De regen plast, valt kletterend neêr;
 D'orkaan beukt tegen deur en ruiten.

Maar sterker nog, dan stormwindvlagen,
 Klinkt op de deur een luid geklop;
 Een forsche stem roept: „Stuur, sta op!
 „Wij moeten ons op zee gaan wagen.

„Een schip in nood, nabij de kuste!
 „'t Kanonschot gaf zooeven 't sein!
 „Ge wildet altijd d' eerste zijn —
 „Hoe? mint ge thans de zoete ruste?”

„Komt even binnen, wakkre lieden,
 „Want ziet Uw stuurman zit in rouw;
 „Het ziekbed zijner brave vrouw
 „Kan hij, mag hij toch niet ontvlieden?

„Maar spoedt U niettemin mijn vrienden;
 „Steekt zonder mij ditmaal in zee,
 „God sta U bij, hij hoor mijn beê,
 „Hij houde 't roer, en still' de winden.

Besluiteloos staan zij nog te wachten —
 Daar klinkt op eens een vrouwestem,
 Nauw hoorbaar sprekend, doch met klem —
 „Ge moet en zult uw plicht betrachten!

„Ga vader, ga! Ik zal niet sterven;
 „Laat mij gerust met God alleen,
 „Omhels me Jacob, en ijl heen,
 „Men kan Uw hulpe nu niet derven.

„God zij met U en Uwe vrienden,
 „Men wacht U ginds in bangen nood
 „Ontruk de prooi toch aan den dood!
 „God weet het, wie gij daar zult vinden.

„Wellicht bevindt zich daar een jongen,
 „Voor wien een moeder smeekt en bidt,
 „En ach! als ik te treuren zit.....
 „Kom Jacob! in de boot gesprongen.”

De stuurman roept in zielsverrukking,
 „Welaan, de reddingboot in zee!
 „Komt, draalt niet makkers, ik ga meê
 „En wil de zee haar buit ontrukken.”

Hij stuurt zijn boot door woeste baren,
 En door de branding heen, met moed.
 Zijn stem roept: „makkers, houdt U goed,
 Geen echte janmaat vreest gevaren!”

En worst'lend, met vereende krachten,
 Komt men bij 't wrak, reeds half vergaan.
 Men werpt de lijn het scheepsvolk aan,
 Dat hulpesmeekend staat te wachten.

En onze stuurman boort zijn blikken
 Door 't donker op een jongeling,
 Die daar aan boord de koorde ving. —
 Maar Hemel! wat doet stuur zoo schrikken?

Een stortzee sleept d' arme in de golven,
 Maar Jacob, houdend nog de lijn,
 Springt toe; hij wil diens redder zijn,
 Hij valt, en — beiden zijn verzwolgen.

Nu kampen beiden in de baren.
 De stuurman houdt zijn lijn nog vast,
 En grijpt, terwijl hij duikt en plast,
 Den jongeling bij hoofd en haren.

En onder woester onwéersvlagen,
 Haalt men ze beiden in de boot;
 Wat is de vreugd der redders groot,
 Als ze in aller redding slagen.

III.

De reddingboot is weer op 't strand,
 Al 't scheepsvolk is gered
 De brave stuurman ligt vermoeid
 Dien morgen lang te bed.

Maar vóór de sponde, zinkt zijn vrouw,
 Geknield en biddend neer,
 Zacht sprekend: „o, ik dank U, God!
 „Ik heb mijn echtvriend weer.”

„Maar Heer, geef m' ook mijn zoon terug,
„Och! heel ook deze smart.....”
Daar opent zich de kleine deur,
Hoe klopt haar 't moederhart.

Mijn God! wie is die jongeling
Die haar in d'armen sloot?
„Hier lieve moeder is uw Jan
Verrezen van den dood!”

„O, kende ik den braven man
„Die mij U wedergaf,
„Zeg, moeder zeg, wie kan het zijn
„Mijn redder uit het graf?”

Daar treedt met luid gejuich de schaar
Der reddingboot hen nader,
En vraagt, „gij wilt Uw redder zien?
Daar is hij: 't Is Uw vader!”

DE VISSCHERSVROUW.

„Komt jongens! 't zeil in top,
 „Doorklieven wij de baren,
 „Het Oostenwindje brengt
 „Ons spoedig van het strand.
 „Komt, maar geen tijd verspeeld,
 „Wij vreezen geen gevaar.
 „Want onze schuit is goed
 „En sterk zijn zeil en want.”
 Zoo sprak een flinke borst,
 Een stuurman, tot zijn vrienden,
 Die nog het laatst vaarwel
 Aan vrouw en kinderen boôn. —
 Het anker wordt gelicht,
 Hij gaat de stuurstok vinden
 En wuift een laatste groet
 Aan vrouw en lieven zoon.
 En pijlsnel klieft de schuit
 De golven en de baren;
 En met een traan in 't oog
 Ziet zijne vrouw hem na.
 En zucht, „wat zuur stuk brood,
 „Vol angsten en gevaren;
 „Hoe menig visscher vond
 „Den dood er vroeg of spa,
 „Al is het tuig ook goed,
 „Wat kunnen krachten baten,
 „Wanneer de brooze kiel
 „Door stormen wordt belaagd.”
 Aan angst en smart ten prooi
 Heeft zij haar man verlaten,
 Terwijl zij biddend zucht
 En God om bijstand vraagt.

Zij snikt, de arme vrouw,
En met betraande oogen
Drukt zij haar lieven zoon,
Haar eenigst kind, aan 't hart,
Die door zijn moeders smart
Tot schreien is bewogen.
Want ja! al is hij klein
Toch deelt hij in haar smart,
En schreiend vraagt het kind:
„Waarom zucht gij toch, Moeder,
„Komt Vader dan niet meer
„Dat gij zoo schreit en zucht.”
„Bewaar ons voor dien ramp,
O Eeuwige Albehoeder!”
Roept zij, terwijl zij met haar kind
Het kille strand ontvlucht;
En schreiend komt de vrouw
In hare woning weder.
Maar wat zij doet of niet
Toch blijft zij ongerust,
En biddend valt zij soms
Op hare knieën neder,
Terwijl de kleine knaap
Haar bleeke wangen kust.
Wat of het wezen mag?
Zij kan het niet verklaren
„Nooit was ik zoo vol angst,”
Roept zij al weenend uit,
En 't is haar of een stem
Haar toeroept uit de baren:
„Vaarwel mijn vrouw en kind”
„Ik ben de zee tot buit”.
„Mijn man de buit der zee!
Dat kan niet moog'lijk wezen”,
Zoo zegt ze en ze zucht,
Wat bangen droom was dat?
Het weer is toch niet slecht,
Thans heeft hij niets te vreezen.

Maar stil, alweer die stem
 Daar uit dat zilte nat.
 Thans vliegt zij naar het strand
 De wanhoop geeft haar vleug'len
 Mijn God! wat ziet zij daar
 Hoe brult, hoe woelt de zee;
 Geen menschenkracht in staat
 Die haar nu kan beteugelen;
 't Is ak'lig aan het strand
 Men kermt er ach en wee.

De nacht is voorbij en de morgen breekt aan
 De zee is weer kalm en bedaard,
 Maar toch blijft der moeder het harte nog slaan
 Want bleef haren echtvriend gespaard?
 En angstvol wijlt zij bij de pinken aan 't strand
 Op één na keerden allen ook weer;
 Maar alleen bleef zij staan met het kind aan de hand;
 Haar echtvriend, helaas! kwam niet meer;
 „Zijne schuit is vergaan met man en met muis,”
 Klonk het ak'lig langs Schevening's strand;
 Toen keerde de Moeder bedroefd weer naar huis,
 Met het vaderloos kind aan de hand.

De reis van Pieter van der Stag naar Delft

OF

PIET IN DE TON.

..>+<.....
 Dat zal in Delft een drukte wezen,
 Als 't vroolijk feest gegeven wordt;
 Ik heb daar in de krant gelezen,
 Ze komen nu al plaats tekort.
 En wijf, je weet, 'k hou niet van reizen
 Maar zoo iets — zie, dat staat mij aan,
 En 'k hoop, dat gij 't idee zult prijzen,
 Dat ik nu eens naar Delft zal gaan.
 Je zult dat aan je man wel gunnen,
 Niet waar mijn Engel? En een dag
 Zult gij de zaak wel drijven kunnen,
 Sprak vleiende Piet van der Stag.
 Nu ja, sprak 't vrouwtje, voor één daagje
 Zal ik dat ook wel klaren, Piet;
 Maar ga dan 's middags door naar 't Haagje
 En haal mijn mantel bij van Vliet.
 Hij zou hem netjes opgarneeren
 Dan is die weer een jaartje goed,
 En krijg ik voor mijn permitteeren
 Van manlief dan een nieuwe hoed
 Die daarbij past? want lieve Pietje
 Mijn oude raakt uit het fatsoen;
 Dus dit cadeautje voor je Mietje,
 En manlief mag dat reisje doen.
 Welzeker lieve, zei ons Pietje
 Krijg jij de hoed van mij present.
 En van der Stag, alsook zijn Mietje

Zij waren beide nu content.
 Nu ging men zamen overleggen
 Hoe Piet het best die reis zou doen,
 Dat na veel vragen en veel zeggen
 Besloten werd met eenen zoen.
 Piet zou per boot dat reisje maken,
 In sporen had hij niet veel zin,
 Want met een hoed en andere zaken
 Zat men daar te gedrongen in.
 En d'anderen dag werd plaats genomen
 Op 't stoomschip, dat expres dien dag
 Met passagiers naar Delft zou stoomen,
 En nu reeds in de haven lag.
 't Was Woensdag-avond en de zaken
 Voor Pieter's afreis waren klaar,
 Maar man, zult gij wel klaar geraken
 Om goed te zien, sprak Mietje daar?
 Wees maar gerust, puik aller vrouwen,
 Sprak Piet, daarom ga 'k juist alleen,
 Want wil je zoo iets goed beschouwen
 Trek daar dan met geen dames heen.
 Want voor een man zijn vele zaken
 Geschikt om boven op te staan;
 Hij kan al ligt op iets geraken,
 Waar hij zijn blikken rond laat gaan
 Dus voor zoo'n plaats veel geld te geven
 En uren daar te moeten zijn
 En daar door drang soms staan te beven
 Daarvoor is mijn geduld te klein.
 Wees maar gerust. 'k Zal wel iets vinden,
 Van waar 'k den feeststoet goed kan zien.
 Zoo sprak hij tot zijn vrouw en vrienden
 Die hem daarvoor hun diensten biën.
 Reeds vroeg was Piet, dien schoonen morgen
 Van dien bewusten Donderdag,
 Ter plaats gekomen zonder zorgen,
 Waar dat de stoomboot reisklaar lag.

„Wel foei”, sprak hij, „wat deksels leven

„En wat een volk is er ter been”,

En liet zich een cognacje geven

En zag nieuwsgierig om zich heen.

En onder razen, stampen, fluiten

Klieft 't bootje dra den killen plas

Gevolgd door booten en door schuiten

Wier reisdoel Delft of 's Hage was.

En 's morgens circa negen uren.

Kwam Piet te Delft behouden aan.

„Welaan! nu ga ik even gluren

„Waar 'k straks het beste zal gaan staan”.

En wandelend langs gracht en straten

Ziet hij oplettend in het rond,

Daar ziet hij fluks een viertal vaten

Op een verlaten plekje grond.

„Ik heb reeds wat ik zocht, gevonden,

„Wanneer ik op zoo'n vat mag staan”.

Hij ziet nieuwsgierig in het ronde,

En juist komt daar een werkman aan,

Die een dier vaten moest gaan halen

Voor de fabriek aan d' overkant.

„Zeg vriend, ik zal je goed betalen,

„Heb jij zoo'n vat niet bij de hand,

„Als straks de stoet hier langs zal komen,

„Ik wild' er dan wel op gaan staan.”

„Als gij daarvoor mij wilt beloonen”,

Sprak nu de man, „dan zal 't wel gaan”.

„Welzeker wil ik goed betalen”

Sprak Piet, en liet een gulden zien,

„Ga nu maar fluks een trapje halen,

„Dan krijg j' een footje bovendien”.

„Top”, sprak de knecht, dat zal me lijken,

„Gij krijgt een vat, daar kun je op aan,

„Gij kunt dan flink den stoet bekijken,

„En veilig kun je daarop staan.

„Ge moet U er maar niet aan storen,

„Als soms een onbeleefde fat,

„Uit jalouzie U zal doen hooren :
 „„Daar heb je Bachus op het vat !””
 Dus Piet was klaar; ten twaalf uren
 Stond hij te prijken op het vat
 En moest den smaad ook vaak verduren,
 Waarvan de man gesproken had.
 Maar zonder morren, zonder klagen
 Bezag hij lachende de liën,
 En dacht, „gij moogt mij vrij wat plagen;
 „Ik zal de stoet toch heerlijk zien.
 „En heb ik alles zien passeeren,
 „Dan naar Den Haag met vlugge spoed;
 „Ik zal de zaakjes arrangeeren
 „Met overleg en flink en goed,
 „Dan zal 'k een hoed voor 't vrouwtje halen,
 „En ook haar mantel bovendien,
 „En kan die met het geld betalen,
 „Dat and'ren geven om te zien”.
 Maar stil! daar klinken schelle toonen
 Van de muziek. Het joelt en bromt;
 Van alle kanten wordt vernomen:
 „Hoezee! Hoezee!” de stoet die komt.
 En juist toen Piet dien zal bekijken,
 't Was of de duivel het verzon,
 Daar kraakt iets — en de boom gaat wijken
 En onze Piet zakt in de ton.
 De bonte stoet trekt langs hem henen
 En Piet, helaas, heeft niets gezien,
 En brommend is hij dra verdwenen,
 Geplaagd, door rijke en arme liën.
 Toch ging hij hoed en mantel halen,
 Verliet den Haag met zuur gezicht,
 Die zaken moest hij duur betalen,
 Maar 't kon niet anders, 't was zijn plicht.
 En brommend is hij thuis gekomen,
 En toen zijn vrouw van Delft begon,
 Heeft zij van Piet niets meer vernomen
 Dan 't scheldwoord, die vervl . . . ton.

STA PAL!

Hulde aan de dappere overwinnaars op Lombok.

Zij stonden pal, die oude brave vad'ren,
 Toen Spanje's juk hun knellend werd en zwaar,
 Zij stonden pal, toen overmacht kwam nad'ren,
 Zij stonden pal, en dat wel tachtig jaar.
 Zij stonden pal, de Nederlandsche dapp'ren,
 Toen 't Fransche heir hen trachtte neêr te slaan,
 Bij Quatre-Bras bleef onze driekleur wapp'ren,
 En Neêrlands Leeuw kon d'Adelaar weerstaan.

Zij stonden pal, toen oproer losgebroken,
 En muiterij Oranje ging weerstaan.
 Ook toen was dra het heilig vuur ontstoken,
 En oud en jong greep toen de wapens aan.
 Ook hij stond pal, de overleden Koning,
 Op schotsen ijs, in bangen watersnood,
 Bezocht, van liefde vol, de nederigste woning,
 Waar hij als Vorst het eerste bijstand bood.

Zij stonden pal, de Nederlandsche braven,
Toen laag verraad er velen sneuv'len deed;
Ook wij staan pal en kunnen het nu staven,
Dat elk Bataaf deeld' in die smart en leed.
Zij stonden pal, op Lombok's oorlogsvelden,
Geen Balinees kon hunnen moed weerstaan,
Men wreekte dra de vroeg gestorven helden,
En op hun graf prijkt nu d'Oranjevaan.

Ook zij staat pal, der Koninginne moeder,
En leidt haar kind met liefde en verstand,
O! zegen haar, Gij eeuw'ge Albehoeder,
En ook met haar de hope van ons land.
Wij ook staan pal, in vreugde en in smarten,
En zijn doorgloeit van ware liefde en min,
Voor 't Vaderland klopt steeds ons aller harte,
En wij staan pal, voor Neêrland's Koningin.

INHOUD.

	blz.
INLEIDING, NA DEN STORM	5
STURMAN JACOB	8
DE VISSCHERSVROUW	13
DE REIS VAN PIETER VAN DER STAG NAAR DELFT, OF PIET IN DE TON	16
STA PAL, hulde aan de dappere overwinnaars op Lombok	20
